VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za památkami, přístavem a dávnými příběhy do Lovosic

GPS souřadnice: 50.5157189, 14.0497762

Praktické informace

Délka trasy: 3 km (možno také 8 km, pokud se rozhodnete pro delší trasu s přívozy)

Obtížnost: Lehká trasa pro všechny výletníky od 5 do 99 let. Vede po rovince. Výlet je rovněž možné jet s kočárkem, na kole či odrážedle. I pejskům se cesta bude líbit.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 70 km z Prahy ujedete za hodinu. Pojedete po D8 až na sjezd na 48. km, směr Lovosice.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: V ulici Osvoboditelů nebo kde se podaří. Míst je tu dost. Zkuste zaparkovat co nejblíže informačnímu centru, kde naše cesta začíná.

Možnost občerstvení: LOVO Café v ulici 8. května 13, kudy i naše putování povede

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Děčín, Tiské stěny, Děčínský Sněžník, Litoměřice, Lovoš.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.
Trasu testovali sestřičky Blanka a Aneta z Litoměřic s rodinou

Postřehy dětí:
Bláňa (11 let): „Přívozem jsme nejeli, protože ještě nejezdil, ale výlet se nám moc líbil, takže si ho v létě zopakujeme i s loďkou.”
Anet (9 let): „Mně se nejvíc líbili brouci a medvěd. Jsem ráda, že jsme nemuseli lézt na velký kopec.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,
zveme vás na krásný výlet, který vás povede parkem, kolem řeky a památek města Lovosice, které leží pod horou vulkanického původu Lovoš. I když se budeme procházet v kopcovité krajině, žádný krpál nás v Lovosicích kupodivu nečeká. Zato na nás čekají zámek, zámeček, mnoho dětských hřišť, přístav, krásné domečky a také rozhledna. Vše s převýšením maximálně 5 metrů. Takže výlet uspokojí dokonce i lenochody. :)

Povíme si pověst o kříži, připomeneme si české pohádky, budeme hledat broukoviště a přívoz. Řekneme si, že Lovosice mají rádi i čeští filmaři: Natáčely se zde některé díly seriálu *Cirkus Bukowski, Dáma a král* nebo *Vraždy v kruhu.*

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Centrem kultury Lovoš, a je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, dnešní cesta za hádankou povede pod začarovanou horu se srandovním jménem Lovoš. Kdysi dávno – před několika miliony let – byl Lovoš aktivní sopka. Dnes z ní zbyla obroušená kuželovitá hora lákající návštěvníky na nádherné scenérie krajiny Českého středohoří. My se budeme procházet městem Lovosice pod ní. Víte, proč se říká, že je něco dlouhé jako Lovosice? Dozvíte se? A k tomu mnoho dalšího. .. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k tomu dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Když ji po vyluštění přinesete do Infocentra, dostanete za ni dáreček.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujeme v ulici Osvoboditelů a vyrazíme za první dnešní otázkou k **Pfannschmidtově vile**. To je ten dům, ve kterém sídlí knihovna a turistické informační centrum.

Vilu postavila v roce 1881 rodina statkářů Pfannschmidtových jako své reprezentativní sídlo. Franz Pfannschmidt byl v letech 1888-91 starostou Lovosic. Po skončení druhé světové války byli Pfannschmidtovi odsunuti do Německa a vila sloužila jako zdravotní středisko.

Zkuste najít pamětní desku s bustou Alfonse Dopsche, lovosického rodáka. Je to asi nejmenší „bustička“, kterou jsme kdy viděli, ale přinese vám první slovo do doplňovačky a také první písmeno do tajenky. :)

1. **Opište první slovo třetího řádku (řádky počítejte včetně nadpisu)**

Alfons Dopsche byl jednou z nejuznávanějších osobností světové historiografie.

Víte, co to je? Historiografie je něco jako druh dějepisectví. Pan Dopsch byl tedy historik. Znáte nějakého jiného historika? Někoho, kdo psal o dějinách? Školáci by mohli vyšťourat ze závitů Aloise Jiráska a rodiče třeba Vlastimila Vondrušku.

Najděte na kamenném portálu nad vchodem pána s knírkem. Zkuste se zatvářit jako on a bez smíchu pokračujte dál až k budově, kde budete hledat další písmenko do tajenky. Kdo se zasměje, musí udělat dřep. I maminka! :)

Dominantou města je budova **bývalé secesní radnice z let 1906-1907**, objekt s více než třicetimetrovou okázalou věží. Je před vámi a míříme k ní. Vidíte ji? Nedojdeme však až k jejímu úpatí, zastavíme se pod znakem u městského úřadu.

V roce 1907 dokončil radnici litoměřický stavitel Alexander Grandissa. Svému účelu sloužila čtyřicet jedna let. Do nové krásy byla opravena v roce 1992. Při této příležitosti byla v kupoli umístěna schránka, do které představitelé města uschovali nějaké ty noviny a další svědky doby a také sadu tehdy platných mincí.

Co byste umístili do kupole vy, abyste co nejvíce přiblížili dnešní dobu příštím generacím? Byl by to mobil? Zkuste vymyslet, který předmět by nejlépe vystihoval vaši rodinu. :)

Co jiného ještě na budově vidíte?

Tato překrásná budova však už neslouží účelu, pro nějž byla stavěna. Jsou v ní ordinace soukromých lékařů. Skutečná radnice, kde sídlí samospráva, je v domě blíže k nám. Poznáte ji podle znaku města, na kterém je v modrém štítě hradba a na ní dvě věže. V hradbě je proražená půlkruhová brána s proplétanou mříží, ze které vykukuje lev s červeným jazykem.

Můžete se přestat tvářit jako pán s knírkem, ale pro změnu na lva vyplázněte jazyk.

Máto ho také tak dlouhý, že se dotknete čumáčku? Pardon, nosu? :)

2. **Jakou barvu mají střechy věží?**

Nyní popojdeme k honosné secesní budově. Na věži původní radnice vyhledejte znak města. Je tam? Je! A pod ním letopočet. Sečtěte jednotlivé číslovky.

3. **Zapište výslednou číslici.**

Opatrně přejdeme silnici a šupajdíme k **soše sv. Václava** z roku 1707. V roce 1958 byla odstraněna. Svatí nebyli v těch časech právě v oblibě… Opravenou se ji podařilo vrátit až v roce 2000, kdy také došlo k přejmenování náměstí na Václavské.

Znáte ještě nějaký jiný „Václavák“ než ten lovosický? Jeden je třeba v Praze a konají se na něm různé demonstrace.

Najdete na soše letopočet? Je to úkol pro Bystrozrakého, protože čísílka se opravdu špatně čtou.

A najdete svatého Jana Nepomuckého? Ten vždy drží v ruce kříž s Ježíšem. Dobře si ho zapamatujte, ještě ho dnes

potkáme.

Až budete mžourat na čísílka, vzpomenete si, jak se jmenovali kamarádi Bystrozrakého ze známé pohádky *od Karla Jaromíra Erbena*? Jeden byl Široký.

4. **Jak se jmenoval třetí kamarád?**

Od Václava se kousek vrátíme ulicí Osvoboditelů a vklouzneme do uličky napravo. Žlutá turistická značka nás odvede kolem samoobsluhy Penny až do parku.

Než se tam dostaneme, řekneme si něco o historii místa.

Díky své výhodné poloze na okraji České tabule v podhůří Českého středohoří na břehu Labe je místo dnešních Lovosic osídleno nepřetržitě již více než 7 000 let. Představte si, že tady klidně mohla žít vaše prapraprapraprapraprapraprababička. :)

Od okamžiku, kdy si člověk v mladší době kamenné začal budovat trvalejší bydliště, začala hrát osada v Lovosicích významnou roli. Kontrolovala totiž tehdy jediný vstup do Čech ze severu, a to jak po souši, tak po vodě. Labe představovalo v dávných dobách významnou vodní cestu umožňující spojení se Saskem a dále přes Jutský poloostrov i se Skandinávií.

Pokud nechtěli tehdejší kupci použít lodě, mohli ještě využít stezku vycházející opět z Lovosic a směřující zhruba přes dnešní Trmice do Nakléřovského průsmyku a dále do prostoru dnešní Pirny.

Vyzkoušíme si pro změnu rodiče. Na území jakého státu najdete Pirnu? My čekáme… Žádné googlení! Víte?

Pirna je německé město. :)

Víte, jak se jmenuje lesopark, kterým procházíme? Je to **Osmička**. Namalujte prstem do vzduchu osmičku. A teď ji namalujte naležato. Co vznikne? Ví někdo? Znak pro nekonečno…

Proč se lesopark jmenuje zrovna Osmička? Budete se divit! Mají v tom prsty fotbalisté!

Miroslav Nesvarba ve své knize Lovosické ulice uvádí:

První pokusy o založení Českého fotbalového klubu v Lovosicích se datují k roku 1912. Vznik klubu provázely obtíže se získáním vhodného pozemku pro fotbalové hřiště. To se podařilo částečně, když kníže Schwarzenberg poskytl pozemek u Labe obklopený vzrostlými topoly. Plocha pozemku však byla nedostatečná, což nedovolovalo vybudovat fotbalové hřiště standardních rozměrů. Proto se zde fotbal hrál jen v osmi hráčích, což vedlo ke vzniku pomístního jména Osmička.

Kráčíme parkem až k rozcestníku a **broukovišti**. Copak to asi je? Vysvětlíme.

Broukoviště, to je vlastně skupina kmenů, špalků či velkých větví částečně zakopaných v zemi. Hodí se na ně zejména dřevo tvrdých listnáčů, ideálně dubu, na který je v přírodě vázáno velké množství ohrožených druhů hmyzu. Brouci ale nepohrdnou ani jakýmkoli jiným dřevem. Může být třeba z pokáceného přestárlého stromu na zahradě nebo sukovatého nerozštípatelného špalku původně určeného k topení.

Najděte naučnou tabuli s názvem *BROUKOVIŠTĚ*.

5. **Jak se jmenuje rodovým jménem latinsky střevlík?**

Znáte nějakou pohádku nebo knížku o broučcích? Nás napadá asi ten nejznámější.

Psal o něm i spisovatel Ondřej Sekora, k jehož knížkám patří také autorovy nádherné ilustrace. Jak se jmenoval?

U broukoviště odbočíme doleva a necháme se magicky přitahovat horou Lovoš. Na ni za dvě hodiny vylezeme. Pak si budeme vyprávět dál. Takže… Zatím čau!

Ne, děláme si legraci, dnes se žádné lezení konat nebude. I když je pravda, že jeden z našich výletů s tajenkou vede právě na Lovoš. A je to pěkný krpál!

Vrátíme se k mravenečkovi s červeným šátkem pod krkem.

Věděli jste, že Ferda Mravenec slaví 90. narozeniny? Sympatického hrdinu mohli čtenáři poprvé spatřit v roce 1933 na stránkách Lidových novin, kde Ondřej Sekora působil jako sportovní redaktor a autor rubriky pro děti. Co o světě *mravenčího chlapíka možná nevíte?*

Samci mravenců černých rodu Formica či Camponotus ligniperda, k nimž Ferda zřejmě patří, mají křídla. Náš kreslený hrdina je však nemá. A tak se ukazuje, že je Ferda vlastně mravenčí dělnice (což jsme ovšem všichni asi trochu tušili, protože mravenec silnějšího pohlaví by nikdy tolik nedřel). Do knižních ani televizních příběhů se nicméně nikdy nedostaly úplně všechny Ferdovy příběhy. Některé zůstaly jen na stránkách novin. Patří k nim i komiks, ve kterém si kupodivu Ferda místo namyšlené pihaté hmyzí parádnice vezme pilnou mravenčici a stane se otcem. Jéminkote, že my se v tom lesoparku ztratili! Tématicky zcela jistě…

Podle knižní předlohy vznikla dokonce operní verze Ferdy Mravence! Hrálo ji Národní divadlo v Brně v letech 1977 až 1986. Dvouhodinové dílo se dočkalo 80 repríz. Což je hodně. Na mravence určitě.

Jak se jmenovala hmyzí slečna, kterou měl Ferda rád?

Ve skutečnosti se vědecky tento brouček nazývá jinak – podle sluníčka a počtu teček, co má na zádech. Věděli byste tedy, jak zní její „občanské“ jméno?

Jak se jmenuje nejlepší kamarád Ferdy Mravence, už jste hádali…

O tom, kdo je vlastně brouk Pytlík, se ovšem vedou dlouhé debaty. Odborníci se sice většinou shodují, že jako jediná postava ze Sekorových knih nepředstavuje žádný konkrétní živočišný druh, ale… Pytlíkův životní příběh napovídá, že se jedná o létajícího dřevokazného brouka, nejspíš o nějaký druh červotoče. Jak sám Pytlík vzpomíná, narodil se jako larvička v kině v opěradle sedadla. A během svého zrání stačil až do zakuklení zhlédnout všechny filmy, co tehdy dávali. Proto všechno zná a všechno ví.

Parkem projdeme až téměř na jeho konec, odbočíme doprava a zastavíme se až u řeky. Právě zde se můžeme rozhodnout, zda si výlet trošku neprodloužit. :)

Tip na delší výlet v sezoně od května do září – okruh s přívozem

Z Osmičky se můžete vydat na delší osmikilometrový okruh, na kterém využijete hned dvou přívozů. Do parku se vrátíte u rozhledny. Písmenka do tajenky můžete doluštit zpětně. Právě kvůli možnosti prodloužení výletu nejsou na bonusové trase žádné hledací úkoly.

Vyrazíte doleva podél řeky po jejím toku a ťapete až do Malých Žernosek, kde přejedete lodičkou do Velkých Žernosek, odkud vede zpevněná cesta kolem jezera až do Píšťan. Z Píšťan vás přívoz převeze zase zpátky do Lovosic, přímo k rozhledně, odkud můžete výlet s tajenkou dokončit. Tímto si ho prodloužíte asi o 2 hodiny.

Aktuální informace o přívozu vám rádi poskytneme v Infocentru.

My, co jdeme kratší trasu, se vydáme podél Labe doprava.

Osmička je největším městským parkem v Lovosicích. Vysoká hladina spodní vody podél stezky umožnila vznik tůní s nánosy nejrůznějších materiálů a mrtvého dřeva. Dutiny a praskliny starých kmenů osídlily cenné druhy bezobratlého hmyzu, plžů, ptáků a netopýrů. V lesoparku žije dokonce pět druhů netopýrů.

Znáte nějakou komiksovou postavu, která má něco společného s netopýrem? Superman to není, Toníku! Ani Spiderman! :)

Poznáte velký strom, který roste u řeky? Začíná na písmeno *V*.

Jak se vám líbí řeka **Labe**?

Věděli byste o ní něco, školáci? Vybavili byste si, kde pramení nebo kam teče? Tipněte si, jak je dlouhý její tok. Kdo bude nejblíž, může zkusit jako první vyluštit písmenko do dalšího políčka tajenky. Tipujeme: 3, 2, 1… Teď!

Řeka Labe pramení v Krkonoších na místě zvaném Labská louka. V Čechách je její tok dlouhý 358 km. Než se však její vody dostanou do Severního moře, urazí celkem 1 154 km.

Kdopak byl nejblíž? :)

Své jméno řeka získala od Keltů, kteří ji pojmenovali Elb (v překladu *velká řeka*). České jméno je pravděpodobně odvozeno z germánského Alba. Zajímavostí je, že se jedná téměř o jedinou českou řeku, která nemá svůj název v ženském rodě.

Zkuste vyjmenovat alespoň tři české řeky, které jsou v ženském rodě.

Máme takový pocit, že první řeka, na kterou jste si vzpomněli, začíná na stejné písmenko jako strom, který jste viděli před chvílí. Je to tak?

Máme tady otázku pro školáky. Ve kterých horách Vltava pramení? Hodně tam šumí lesy…

6. **Napište název pohoří.**

Míjíme dětské hřiště a také **přístaviště**. Dál jít podél vody nemůžeme, přístaviště musíme obejít.

Vyrazíme tedy parkem směrem doleva.

Jak se jmenuje přístaviště? Zkuste najít velké železné kolo, ke kterému je molo přivázáno. Unesete ho?

Po levé ruce máme Yacht Club. Celý ho obejdeme. Vidíte lodičky „zaparkované“ nalevo?

Míříme po chodníku k mostu, ale zároveň se soustředíme na domeček napravo. Vidíte u něj velký strom? Poznáte, o jaký druh se jedná?

Ornitologové spočítali, že se na území parku vyskytuje v průběhu roku 16 druhů ptáků, kteří žijí v blízkosti člověka a přizpůsobili se životu v rušném prostředí. Z těch méně známých jsou to například šoupálek krátkoprstý, krutihlav obecný a puštík obecný.

Puštíka dobře znáte, protože si zahrál sovu Rozárku v jedné známé pohádce. Teď se podívejte na strom? Už víte?

Než přejdeme most, můžeme si zazpívat písničku právě z této pohádky.

Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš,
skrýš a zázemí…
Vždyť ještě léčky málo znáš,
málo, zdá se mi.

Hej, břízo bílá, skloň se níž,
dej ptáčku náruč svou a skrýš.
Já pak můžu jít a v duši klid
můžu pak mít.

7. **Jak se jmenovala hlavní hrdinka pohádky?**

Hned za mostem odbočte doleva. V písničce, co jsme zpívali, se objevil další známý strom. Nevidíte ho někde? :)

Nalevo od vás je přístaviště lodí.

Znáte nějakou knížku nebo film, který je o námořnících nebo pirátech? Co třeba *Robinson Crusoe*? Vy ale spíše budete znát *Piráty z Karibiku*, že? :)

Jak se jmenoval hlavní pirát? Jak jeho kamarádi? A co jeho loď?

Jdeme doprava k přívozu a rozhledně. Budeme tam cobydup. U přívozu se k nám možná přidají ti, co šli delší trasu. A když jsme u té délky, tipnete si, jak dlouhé jsou Lovosice?

Pokud se o některém městě dá hovořit jako o významném dopravním uzlu, jsou to Lovosice. Dopravní prostředky tu uvítá nákladní i osobní říční přístav, železnice i dálnice. Když se během 20. století zástavba postupně rozšířila podél Labe na celé území mezi chemičkami, železnicí a řekou, úzký protáhlý tvar vynesl městu přirovnání „dlouhý jako Lovosice “. Počítáno i s připojenými obcemi Lhotkou nad Labem a Malými Žernosekami, Lovosice z jednoho konce na druhý skutečně měří přes šest kilometrů. Kolik členů vaší rodiny a kamarádů by si muselo lehnout za sebou, aby byli také tak dlouzí? :)

Na břehu řeky se k nebi vypíná jedinečná rozhledna, která je pravděpodobně nejníže položenou rozhlednou v České

republice. Stojí přímo u přívozu na uměle vytvořeném kopečku. **Rozhledna U Zámečku** byla postavena v roce 2019, a to ve tvaru rotačního hyperboloidu.

To zní velice zlověstně a autorce tohoto textu to připomíná čtyřku, kterou jednou dostala na vysvědčení z matematiky na gymnáziu, ale… Odborník by se asi z takového popisu osypal hrůzou, nicméně rotační hyperboloid je v podstatě tvar trubky, které někdo nasadil pomyslný více či méně široký zeštíhlující pás. Něco jako korzet… :)

I když je rozhledna vysoká jen něco málo přes 7 metrů, kdo po ocelovém točitém schodišti vystoupá na zastřešený ochoz, bude odměněn pěknými kruhovými výhledy nejen na samotné Lovosice, Labe, vrch Radobýl u Litoměřic a horu Lovoš, ale také celou krajinu Českého středohoří.

Kromě toho, že umělý vršek slouží hezkým výhledům, používal se dříve také ke skladování ledu, jímž se chladilo pivo určené ke konzumaci v přilehlé restauraci. Díky zásobám zmrzlé vody získané v zimním období z řeky Labe vydrželo lovosické pivo dobře vychlazené i během parného léta.

Najdete dveře, za kterými se led skladoval?

Komu je vedro? A kdo by si dal zmrzlinu? Třeba na ni někde narazíme…

Chtěli byste žít v době ledu, tedy době ledové? Co takhle vydat se s Machem a Šebestovou do pravěku? Znáte večerníček a díl o panu Humlovi? :)

Když byla jednou ve škole řeč o době ledové, kdy žil člověk neandrtálský, vrtalo Šebestové hlavou, jak oni vlastně tenkrát ty mamuty jedli, s brusinkami nebo jak? „Hele, Machu," řekla Šebestová, „na co máme to kouzelné sluchátko, my se tam můžeme podívat." A taky ano, v tu ránu byli v pravěku, ale byla tam zima jako v psinci, všude samý mamut, brzy potkali i neandrtálce, nastydlého, to víte, doba ledová.

Víte, že oblast kolem Lovosic je obydlena už více než 7000 let? Archeologické nálezy z několika neolitických sídlišť z dob kultur s lineární a vypíchanou keramikou ukazují, že byly od té doby Lovosice osídleny nepřetržitě. Tak moc se zde pravěkým lidem líbilo. Divíte se? My ne. Krásné místo mezi sopkami u vody. Pokud se zrovna nesoptilo, kdo by odolal? :)

Ale teď už míříme k **zámečku**, kterého jste si jistě všimli. Vidíte červený ukazatel ulice, která se skrývá za ním?

8. **Opište její název (piště dohromady)**

Zdejší zámeček - přepychovou restauraci nechal v roce 1865 pro obyvatele Lovosic vystavět kníže Jan Schwarzenberg. Jakási podobnost stavby se zámkem v Hluboké nad Vltavou není vůbec náhodná, obě stavby totiž projektoval stejný vídeňský architekt Franz Beer. Bylo to velmi populární výletní místo. Restaurace i vyhlídkový altán sloužily hostům ještě po druhé světové válce, dokonce až do začátku 50. let. Potom byla restaurace zrušena a objekt obsadila Československá armáda. V 60. letech se v zámečku usídlilo zemědělské učiliště. Posledním uživatelem objektu před rekonstrukcí byla střední škola, která odtud ovšem prchla ihned po ničivých povodních v roce 2002. Následně byl zámeček zrekonstruován a slavnostně otevřen v prosinci 2009. Na děti tu čekalo dětské hřiště, na dospělé kavárna Café Zámeček v přízemí. Nyní je však objekt opět uzavřen. Bohužel. Na zmrzku musíme jinam. ☹

Než se vydáme mezi sportoviště do ulice U Stadionu, ještě jednou se ohlédneme.

Na pravém břehu Labe možná právě teď vidíte **Žernosecké jezero**, kterému se rovněž říká Píšťanské. Vzniklo v místě bývalého lomu na štěrkopísek, kde byla v 70. letech 20. století ukončena těžba. Na jižním břehu jezera (u Píšťan) se nachází malé přístaviště lodí. A také hotel s restaurací, kde je možné se dobře najíst. Právě u Píšťan si koupání nejlépe užijí rodiny s dětmi, protože přístup do vody z pláže je tady pozvolný. Součástí jezera jsou tři malé ostrovy, na které je možné doplavat nebo k nim dojet na loďce. V Píšťanech vám ji rádi zapůjčí.

Představte si, že na dně jezera leží potopený most… Při bourání starého mostu Barikádníků v pražských Holešovicích v roce 1975 byly jednotlivé části starého mostu spuštěny do lodí, převezeny po Labi až do Žernoseckého jezera – a zde potopeny. Proč se tak stalo, nám není známo.

Od Labe se nyní vzdalujeme. Mezi koupalištěm a zimním stadionem – dle ročního období můžete využít obojí – nás to táhne zpátky do města.

Přejdeme most přes říčku Modlu.

Jakou má most barvu? A jakou barvu měl most, který jsme přecházeli u přístaviště? Šmoulovou…

Dnes je to hodně sportovní výlet, že? A to ještě nevíte, že kráčíme ke krytému plaveckému stadionu!

Zámecká ulice nás pak dovede kolem všech sportovišť až do Kostelní a ta nás odvede… Ke kostelu!

A protože to nějakou minutku potrvá, můžeme si říci něco o krásném kopci, který se tyčí nad městem a který nás po celý výlet doprovází.

Lovoš poznáte už zdaleka podle typického tvaru se dvěma vrcholy – Velkým a Malým Lovošem zvaným též Kybička. Je zajímavé, že se vrcholy liší geologickým složením. Velký Lovoš je čedičový, Malý Lovoš znělcový. Za dalekými výhledy sem turisté chodili již na konci 19. století. Vysoký zájem o Lovoš vyústil ve vybudování kamenné rozhledničky a dřevěné chatky s verandou.

Není bez zajímavosti, že se Lovoš a jeho okolí staly v 18. století bitevním polem. Rakouská císařovna Marie Terezie si nedala líbit, že by měla přijít o Slezsko, kde se pruský král Friedrich II. snažil upevnit svou moc. A tak proti sobě 1. října roku 1756 na pláni mezi obcemi Vchynice a Lovosice stanula rakouská a pruská vojska. Bitva u Lovosic byla první větší bitvou sedmileté války. Rakušané drželi pozici na Lovoši, prusové ho však bleskurychle dobyli a donutili rakouské vojsko k ústupu až do Budyně nad Ohří. Na památku šesti tisíc padlých vojáků byla u cesty do Lovosic postavena kaplička Panny Marie Einsiedelské.

Vrchol byl kvůli skvělému výhledu vždy oblíbeným turistickým cílem. První stavba tu vyrostla v roce 1892. Byla kamenná a její rovná střecha sloužila jako rozhledna. Současná chata a restaurace byly postaveny kousek pod vrcholem v roce 1924 a slouží dodnes. Za druhé světové války místo využívala německá armáda jako pozorovatelnu.

Ke kříži na vrcholu kopce se vztahuje historka, která praví, že jej na Lovoši nechala postavit maminka tří dětí jako vyjádření vděku Bohu.

Před více než sto lety si vyšly na výlet na Lovoš tři děti paní Anny, vdovy po mlynáři z Malých Žernosek. Nejstarší byl patnáctiletý Václav. Původně pěkné počasí se rychle pokazilo a strhla se zuřivá bouře. Dítka ji však na vrcholu Lovoše šťastně přežila. Jejich maminka, aby vyjádřila poděkování Bohu za ochranu dětí, zde dala vztyčit pamětní kříž.

Pamětníci dokonce tvrdí, že potomky rodiny osobně znají, jak jsem se dočetla v novinách. Podle jiných informací byl však kříž na Lovoši odpradávna. Kdo ví…

Z Kostelní ulice vyhlížíme věž barokního **kostela sv. Václava**, který stojí na místě původního dřevěného svatostánku. Vidíte ho? Jdeme doprava.

U kostela stojí sochy sv. Jana Nepomuckého, sv. Vavřince, sv. Barbory a sv. Floriána, které pocházejí z 18. a 19. století.

Poznáte, který světec je který? Nepomuka už jsme dnes jednou viděli, tak byste ho měli poznat. Kdo ho najde první?

Svatý Florián, patron hasičů, hasí hořící domeček. Nás ovšem zajímá Barborka.

Najděte na soše letopočet a sečtěte poslední tří číslice.

9. **Napište výslednou číslici.**

Obejdeme kostel kolem starých stromů.

Najdete na zdi chrámku cedulku? A dveře, nad kterými jsou kamenná kytička a srdíčko?

Stavitelem lovosického barokního **kostela sv. Václava** je Petr Antonín Versa, který na něm pracoval v letech 1733 až 1748. Kolik roků ho tedy stavěl? :) (Připomínáme, že v mobilech jsou kalkulačky…)

V presbytáři neboli kněžišti je ve zdi zasazen náhrobník markraběnky Marie Františky Bádenské (dívčím jménem Marie Františky z Fürstenberg-Heiligenbergu) z roku 1702. Pod ním je ve stříbrné schránce umístěno její srdce. Myslíte, že ještě tluče? Považte, že markraběnka měla pět dětí, ale jen jediné se dožilo dospělosti.

Ve které pohádce měl zlý černokněžník srdce schované mimo tělo? V pohádce *O statečném kováři.* Znáte ji? Jak se jmenoval kovář? Jako jeden známý černý kocourek z Hrusic.

Vidíte nádherný kamenný erb nad vchodem? Která zvířata ho drží? To nalevo je z říše legend.

Nejstarší zvon, který nad vámi ve věži visí, se jmenuje Florián a váží 620 kg. Je tudíž požárním zvonem. Nápis na něm hlásá: *Léta božího 1532 ke cti a k chvále Pána Boha a všem svatým a k svatému Václavu do Lovosic tento zvon je udělán od mistra Tomáše z Litoměřic za rychtáře Koudele a za Somana a za kněze Jiříka, toho času faráře, ve jménu božím.*

Jména dalších dvou zvonů – malého a středního – byla zapomenuta. Zachovala se však informace, že v Lovosicích užívají k mazání čepů zvonů husí sádlo.

Nejproslulejší a největší z lovosických zvonů býval Václav z roku 1691. Vážil 856 kg. Nepřežil však 1. světovou válku. Na příkaz ministra války byl spolu s dalšími rozbit na kousíčky. Přežil pouze již zmíněný Florián. Asi kvůli požárům, na něž svým hlasem upozorňoval…
Máme tady nějakého Vaška? A také váží 856 kg? :) Vašíku, najdi ulici 8. května, která je přímo naproti kostelu, a ukaž kamarádům, kudy mají jít.

Od kostela si uděláme odbočku k Centru kultury LOVOš, kde nás čeká poslední písmenko do tajenky. Nově zrekonstruované sídlo kultury nabízí moderní sál a elegantní kavárnu LOVO Café, LOVO Galerie, LOVO Divadlo a také dětský koutek. Původní socialistická budova posloužila při natáčení filmu *Probudím se včera*. Zásadní rekonstrukce dala prostoru moderní styl.

V LOVO Café si můžete dát výbornou kávu spolu s vynikajícími dortíky. Specializují se tu totiž na regionální výrobky a domácí potraviny. Dorty jsou od korpusu až po polevu vlastnoručně vyrobeny, stejně tak domácí limonády.

Znáte nějakou pohádku, která má v názvu dobrotu? Co třeba ta o perníku? Jak se jmenovali sourozenci, kteří kradli babizně perníček? Pravděpodobně již musela být hóóódně stará. Jinak si neumíme vysvětlit, proč se po vyrušení dosti nelogicky zeptala: „Kdopak mi tu loupe perníček?“ A ještě nelogičtěji se zprvu spokojila s odpovědí, která by alespoň trochu bystrou mysl jistě neuspokojila.

10. **Kdo loupal podle Jeníčka perníček?**

Vrátíme se ke kostelu a od něj vyrazíme doleva přes park k zámku. Zkuste v něm najít památný strom. O jaký druh se jedná?

11. **Který památný strom roste u zámku?**

A jsme u zámku. Jak ten se vám líbí?

Původně renesanční **zámek** byl postaven v polovině 16. století. V následujícím století byl barokně upraven. Na počátku sedmileté války po bitvě u Lovosic, o které jsme si už říkali, zde po určitou dobu pobýval pruský král Fridrich II. Od roku 1803 se vlastníky panství stali Schwarzenbergové. Patřilo jim až do druhé světové války. I proto býval na zámku uložen jejich archiv. Roku 1809 však zámek vyhořel…

Mezi lety 1949 až 1960 se tu usídlil okresní národní výbor, později škola. Do té se tu ostatně chodí dodnes. Vidíte kamenné vázy s květinami nad vchodem?

Poslední písmenko do tajenky najdeme v dlažbě u fontány.

Jsou zde různé citáty. Najděte ten od Shakespeara (na dlaždici je třetí v pořadí).

12. **Doplňte slovo: *…….. ubíhá různě, podle toho s kým.***

Jak uběhl na výletě vám? Věříme, že vesele a hravě.

Podívejte se na tajenku. Copak z ní na vás kouká? Když zvednete hlavu, na budově radnice ji uvidíte.

Původní pískovcovo-sádrová socha medvěda opustila své místo na budově v roce 2019. Nyní je zde však úplně nová a zrestaurovaná. Jak se vám líbí?

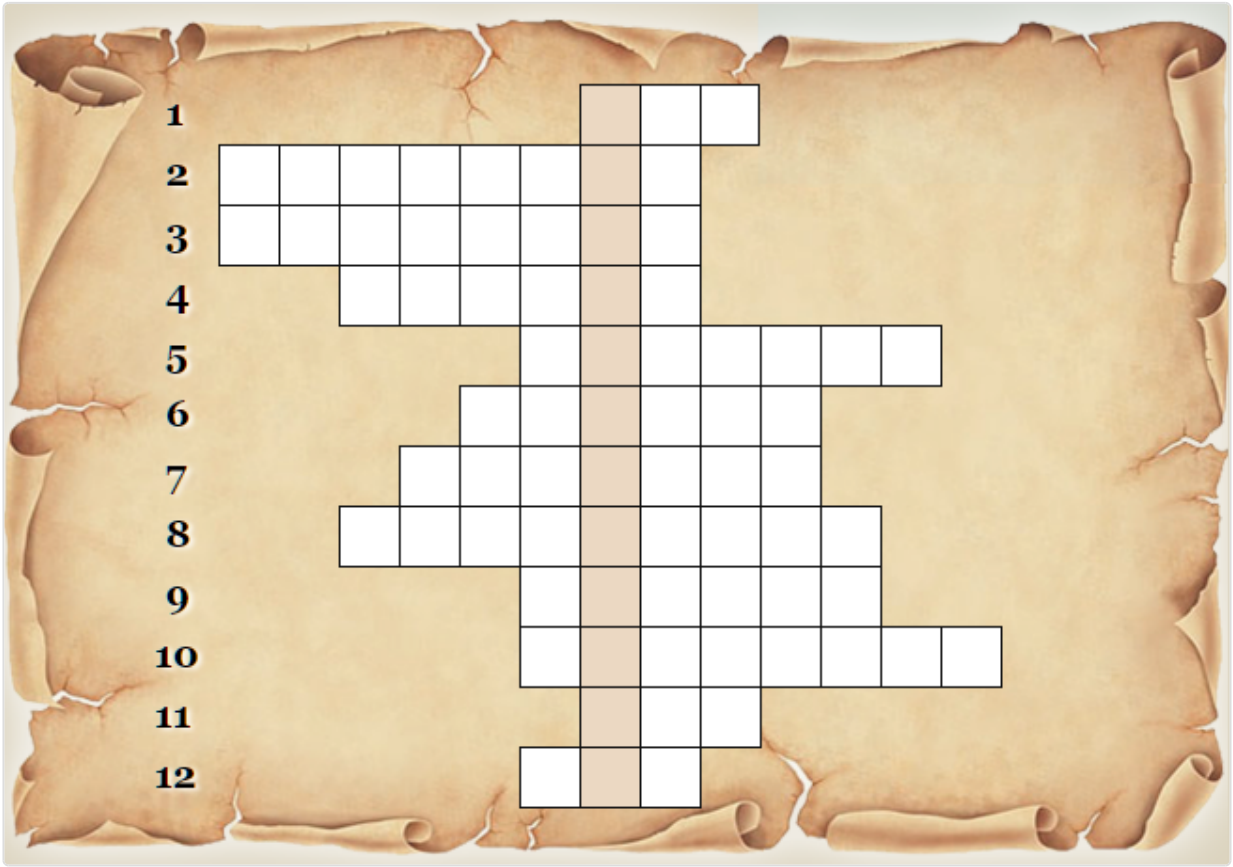
Hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zajít s vyluštěnou tajenkou do Infocentra a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, www.cestyapamatky.cz, www.meulovo.cz, www.muzeumlovosicka.cz, *Miroslav Nesvarba - Lovosické ulice*

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo třetího řádku(řádky počítejte včetně nadpisu)**
2. **Jakou barvu mají střechy věží?**
3. **Napište výslednou číslici.**
4. **Jak se jmenoval třetí kamarád?**
5. **Jak se jmenuje střevlík latinsky rodovým jménem?**
6. **Napište název pohoří.**
7. **Jak se jmenovala hlavní hrdinka pohádky?**
8. **Opište její název(pište dohromady)**
9. **Napište výslednou číslici.**
10. **Kdo loupal podle Jeníčka perníček?**
11. **Který památný strom roste u zámku?**
12. **Doplňte slovo: *..... ubíhá různě, podle toho s kým.***

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06